

Ohje toiminnanohjausjärjestelmä Adminetiin

Liiketalouden opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma, Visamäki

Kevät 2021

Venla Jaakkola

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda toimeksiantajayritykselle sisäinen ohje toiminnanohjausjärjestelmä Adminetin käyttöön päivittäisiin taloushallinnon toimintoihin kirjanpitäjille sekä taloushallinnon assistenteille, joilla on kokemusta taloushallinnon toimista, mutta ei vielä tuntemusta toiminnanohjausjärjestelmä Adminetista.

Toimeksiantajana työssä toimi tamperelainen sähköiseen taloushallintoon erikoistunut tilitoimistoyritys Meisenet Oy.

Työn keskiössä oleva toiminnanohjausjärjestelmä on suunniteltu erityisesti rakennusalalle, joten työn teoriaosuudessa nostetaan esille alan erityissäädöksiä sekä toimintamalleja. Teoriaosuudessa käsitellään sähköistä sekä digitaalista taloushallintoa sekä näiden erilaisia ohjelmistoja. Työssä pyritään selvittämään digitalisoitumisen vaikutuksia taloushallinnon prosesseihin.

Opinnäytetyössä saatiin selvitettyä digitaalisen taloushallinnon tuomia etuja yrityksen taloushallinnon prosesseihin sekä luotua selkeää kuvaa rakennusyritysten taloushallinnon erityistä toimintatavoista. Toimeksiantajalle tuotettiin selkeästi jäsennelty ohjeistus toiminnanohjausjärjestelmän päivittäisen käytön tueksi.

Avainsanat Toiminnanohjausjärjestelmä, digitaalinen taloushallinto, Adminet

Sivut 26 sivua ja liitteitä 1 sivua

Author Venla Jaakkola

Year 2021

Subject Guide for Enterprise Resource Planning System Adminet

Supervisors Leena Mäkinen

ABSTRACT

This thesis was about creating an internal guide for enterprise resource planning system Adminet. Internal guide was for accountants and accounting assistants who already had experiences with financial management but lack of knowledge of Adminet. As an employer at this thesis was accounting company Meisenet Oy from Tampere which is specialized at digital accounting.

Enterprise resource planning system Adminet was created for construction industry so at the theory of thesis is brought up the special acts of the industry. At this thesis there is also examined electrical and digital financial management and the effects on accounting processes they have.

As a result, thesis was able to clarify the perks of digital financial management to company's accounting processes and create an image of the special acts of construction industry. For the employer, a clear inner guide was created for the daily use of Adminet.

Keywords enterprise resource planning system, digital financial management, Adminet

Pages 26 pages and appendices 1 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Taloushallinnon digitalisoituminen	2
2.1	Sähköinen ja digitaalinen taloushallinto	4
2.2	Keinoäly ja robotikka	5
2.3	Taloushallinnon järjestelmät	5
2.4	Toiminnanohjausjärjestelmät	7
3	Taloushallinnon prosessi	8
3.1	Ostolaskuprosessi	10
3.2	Maksuliikenne	11
3.3	Pääkirjanpito	12
3.4	Raportointi	13
3.5	Erytispiirteet rakennusalan yritysten kirjanpidossa	14
3.5.1	Projektit	14
3.5.2	Rakentamispalvelun käännetty arvonlisäverovelvollisuus	15
3.5.3	Tulon kirjaaminen tuotoksi valmiusasteen perusteella	16
4	Opinnäytetyöprosessi	18
4.1	Ohjeen sisällysluettelo	21
4.2	Toiminnallinen opinnäytetyö	24
5	Johtopäätökset	25
	Lähteet	27

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1 Sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa. (Lahti & Salminen, 2014, s. 27). ...	3
Kuva 2 Taloushallinnon prosessi. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 95).	9
Kuva 3 Maksuliikenneprosessi. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 133).	11
Kuva 4 Taloushallinto pääkirjanpidon näkökulmasta (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 96)	12
Kuva 5 Osatuloutus. (Admicom, n.d.c.)	17
Kuva 6 Opinnäytetyöprosessi	19
Kuva 7 Sisäisen ohjeen sisällysluettelo. Jaakkola, 2021	23

Liitteet

Liite 1 Aineistonhallintasuunnitelma

1 Johdanto

Taloushallinto on ollut laajassa murroksessa viimeisimpien vuosikymmenten aikana. Nopea digitalisoituminen sekä taloushallinnon sähköistyminen on vaikuttanut merkittävästi alan parissa työskentelevien työnkuvaan sekä yritysten taloushallinnon hoitoon. Taloushallinnot toimenkuva on muuttunut yhä enemmän manuaalisesta kirjausten tekemisestä kohti konsultointia. Taloushallinnon digitalisoituminen poistaa rutiinitehtäviä sekä muuttaa asiakastarpeita.

Työn tavoite on luoda toimeksiantajayritykselle sisäinen ohjeistus toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön päivittäisiin taloushallinnon tehtäviin. Näinä päivittäisinä perustehtävinä nähdään taloushallinnon assistenttien ja kirjanpitäjien tekemä työ ostoreskontran sekä tiliotetiliöinnin saralla sekä mahdolliset kirjanpidon muistiotositteiden luonnit. Sisäisessä ohjeistuksessa otetaan huomioon myös ohjelman erityispiirteitä sekä toimintatapoja. Näiden ymmärtäminen on keskeisessä roolissa ohjelman toimintatapojen ymmärtämisessä sekä asiakaskasarvon luomisessa. Ohjeessa tutkitaan esimerkiksi yritysten projektien osatuloutustapoja sekä näiden vaikutusta kirjanpitoon. Näiden kirjanpidolliseen käsittelyyn sekä rakennustoimialan kirjanpidollisiin erikoispiirteisiin on tarkoitus tutustua tarkemmin myös opinnäytetyöraportin teoriaosuudessa.

Toimeksiantajayrityksenä opinnäytetyössä toimii sähköisen taloushallinnon palveluita kokonaisvaltaisesti tarjoava tamperelainen tilitoimistoyritys Meisenet Oy.

Toimeksiantajayrityksellä on pitkä historia sähköisten taloushallinnon palveluiden tuottamisessa ja taloushallinnon osaaminen jakaantuu myös kokonaisvaltaisten toiminnanohjausjärjestelmien käyttöön.

Toimeksianto sai alkunsa toimeksiantajayrityksen tarpeesta laajentaa palveluvalikoimaansa uuden ohjelmiston pariin. Ohjelmistoa on käytetty yrityksessä kesästä asti. Toimeksiannon tarkoituksena oli luoda sisäinen ohjeistus ohjelmiston käyttöön sitä jo käyttäville työntekijöille sekä ohjelmistoa vielä tuntemattomille yrityksen työntekijöille hyvä lähtökohta tutustua toiminnanohjausjärjestelmän toimintaan. Ohjeen ei ole tarkoitus yksinään olla niin kattava, että se mahdollistaa ohjelman käytön kokonaisuudessaan, vaan luoda pohjan

ohjelman toiminnallisuuksiin ja käyttöön sekä tuo esille seikkoja, joita yrityksen aiemmin käyttämissä ohjelmissa ei sellaisenaan ole ollut.

Tämän opinnäytetyöraportin tavoitteena on luoda käsitystä taloushallintoalan digitalisoitumisesta, kuvata taloushallinnon prosesseja sähköisissä taloushallinnon toimintaympäristöissä sekä tutustua rakennusalan erityispiirteisiin ja rakentaa toimeksiantajalle opas uuden ohjelman toiminnallisuuksiin helpottaen ohjelman käyttöönottoa.

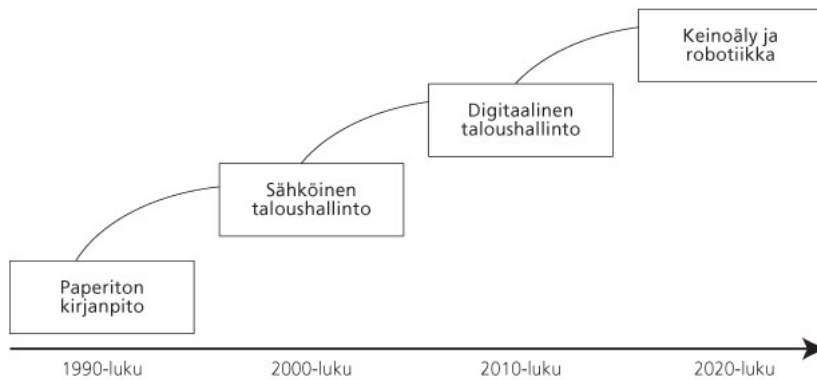
Opinnäytetyön raportissa tutustutaan ensin taloushallinnon digitalisoitumiseen ja sen lähihistoriaan sekä siihen liittyviin ilmiöihin, esimerkiksi taloushallinnon järjestelmiin sekä taloushallinnon toimien automatisointiin. Näiden lisäksi työssä tutkitaan taloushallinnon prosesseja, erityisesti opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa huomioituja, sähköisen taloushallinnon näkökulmista. Lisäksi tutustutaan rakennusyritysten kirjanpidollisiin erikoispiirteisiin ja lopuksi esitellään opinnäytetyön toiminnallinen osuus sekä opinnäytetyöprosessia.

2 Taloushallinnon digitalisoituminen

Taloushallinnon termi on laajasti käytetty erityisesti laskentatoimen kirjallisuudessa. Termi taloushallinto, on kuitenkin laajempi kokonaisuus kuin laskentatoimi. Taloushallinnon järjestelmä on yrityksen taloudellisten tapahtumien seuraamiseen ja raportointiin tarkoitettu kokonaisuus. Taloushallinto sisältää useita toisiinsa liittyviä osia, jotka toimivat yhdessä tietyn tuloksen saavuttamiseksi. Tätä kokonaisuutta on kuitenkin helpompi tarkastella pienempinä osakokonaisuuksina. (Lahti & Salminen, 2014, s 16).

Näitä taloushallinnon sisältämiä, yrityksen toiminnan kannalta merkittäviä osakokonaisuuksia ja tehtäviä ulkoistetaan useisiin tilitoimistoille. Nykyaikainen sähköinen taloushallinto tarjoaa näihin tehtäviin kilpailukykyisen vaihtoehdon. Verkkolaskutuksen yleistyessä ja taloushallinnon laatu- sekä tehokkuusvaatimusten kasvaessa on taloushallinnon rutiineja pyritty hoitamaan mahdollisimman tehokkaasti.

Sähköisen taloushallinnon on alun perin ajateltu tarkoittavan yksinkertaisesti paperitonta laskujen käsittelyä, nykyinen digitalisoituminen kuitenkin pitää sisällään myös paljon muuta. (Helanto ym., 2013, s. 13).

Kuva 1 Sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa. (Lahti & Salminen, 2014, s. 27).

Digitaalinen taloushallinto on kokenut viimeisten kymmenien vuosien aikana merkittävän kehitysloikan. Tätä on osaltaan auttanut viimeaikainen teknologian kehitys. Tietovirtojen digitalisoimisen lisäksi nyt voidaan hyödyntää digitaalista dataa talousprosessien sekä raportoinnin automatisoinnissa. Järjestelmien tehokkuus nousee järjestelmän tehdessä itsenäisesti rutiininomaisia toimenpiteitä automaattiosäätöjen perusteella. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 16)

Sähköistyminen onkin nykypäivänä selkeä trendi. Jo vuonna 2019 osittain tai kokonaan sähköistä palvelumallia tarjosi asiakkailleen reilut 66 prosenttia tilitoimistoista. Esimerkiksi verohallinnon sähköistäessä palveluitaan, on pian perinteisellä ”paperisella mallilla” asioiminen miltei mahdotonta. (Similä, 2019).

”Paperisella mallilla” asioimisen loppumisesta voidaan nähdä esimerkkinä verohallinnon palveluiden digitalisoituminen. Esimerkiksi omavero-palvelu on digitalisoitu niin, että tietojen ilmoittaminen on mahdollista suomi.fi-valtuuksien avulla tai vaikka sähköisten järjestelmien rajapintojen avulla suoraan taloushallinnon järjestelmistä. Verotietoja ei näin ollen tarvitse lähettää kuukausittain paperisena. (Verohallinto, n.d.).

2.1 Sähköinen ja digitaalinen taloushallinto

Sähköisestä taloushallinnosta puhutaan, kun yrityksen taloushallinnon prosesseja tehostetaan tietotekniikan ja erilaisten sovellusten sekä erilaisten sähköisten palveluiden avulla. Sähköisessä taloushallinnossa kaikkia taloushallinnon aineistoja tai tapahtumia ei kuitenkaan käsitellä täysin digitaalisesti. Esimerkiksi toimittajan lähettäessä laskun paperisessa muodossa, tarvitsee se erikseen muuttua sähköiseksi skannaamalla. Näin ollen saapunutta laskua ei ole kokonaan käsitelty digitaalisesti, vaan se on tarvinnut muuttua digitaaliseen muotoon prosessin aikana. Sähköinen taloushallinto onkin esiaste digitaalisesta taloushallinnosta. (Lahti & Salminen, 2014, s. 26).

Esimerkiksi ostolaskujen sähköinen käsittely tuottaa säästöjä laskuja vastaanottavalle yritykselle. Tämän vuoksi verkkolaskutus lähti yleistymään suuryritysten ja julkisen sektorin johdolla. Verkkolaskutuksen lisäksi sähköistä taloushallinnon aineistoa on mahdollista saada skannauksen, konekielisten tiliotteiden sekä sähköisen maksuliikenteen avulla. Sähköinen taloushallinto tehostaa työn tekemistä poistamalla useita päällekkäisiä työvaiheita. Suurimmat säästöt perinteiseen kirjanpitoon verrattuna syntyvät ostolaskujen käsittelyssä erityisesti verkkolaskutuksen ansiosta. (Helanto ym., 2013, s. 13-14).

Taloushallinnon artikkeleissa käytetään usein termejä sähköinen taloushallinto sekä digitaalinen taloushallinto toistensa synonyymeinä. Näiden kahden termin ei kuitenkaan voida katsoa olevan toistensa synonyymeja, vaan digitaalista taloushallintoa tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti digitaalisina toimina. (Hyypiä ym., 2017, s. 14)

Digitaalisuus on sähköisessä muodossa olevien, tietojen käsittelyä, siirtämistä, varastointia sekä esittämistä. Tätä tietoa on mahdollista siirtää sekä käsitellä erilaisilla sovelluksilla ja ohjelmistoilla, jotka ovat itsessään sähköisessä muodossa. (Lahti & Salminen, 2014, s. 19)

Lahti & Salminen (2014, s. 24) määrittelee digitaalisen taloushallinnon moninaisen kentän seuraavasti: ”Digitaalisella taloushallinnolla tarkoitetaan taloushallinnon kaikkien tietovirtojen ja käsittelyvaiheiden automatisointia ja käsittelyä digitaalisessa muodossa”

2.2 Keinoäly ja robotikka

Taloushallinnon automatisaatio pitää sisällään monenlaisia mahdollisuuksia. Taloushallinnon automatisaation avulla on mahdollista muun muassa luoda kustannustehokkaampaa taloushallintoa siirtämällä rutiininomaisia töitä yhä enemmän ohjelmiston tehtäväksi. (Fredman, 2017).

Ohjelmistorobotiikassa kyse on rutiininomaisten prosessien automatisoinnista.

Rutiininomaisilla prosesseilla voidaan tarkoittaa sellaisia tehtäviä, joita tietokoneen käyttäjä tekevät manuaalisesti, esimerkiksi tilitoimistossa asiakkaan sähköpostilla lähettämän palkkalaskennan tuntikirjausraportin siirtäminen sekä lukeminen järjestelmään. Näitä selkeitä, rutiininomaisia tehtäviä voidaan siirtää ohjelmistorobottien tehtäväksi.

Ohjelmistorobotti itsessään ei osaa tehdä valintoja, vaan se toimii ennalta tehdyn suunnitelman mukaan. Tekoäly ja ohjelmistorobotiikka sekoitetaan helposti keskenään, mutta kyseessä on kaksi eri teknologiaa. Tekoälyn avulla on kuitenkin mahdollista opettaa ohjelmistorobotille oppimista sekä päättelyä. (Haapavuori, 2020).

2.3 Taloushallinnon järjestelmät

Taloushallinnon teknologinen kehitys on ollut nopeaa. Taloushallinnon järjestelmät ovat alkuun olleet atk-järjestelmiä, joita on asennettu tietokoneelle levykkeeltä tai esimerkiksi tilitoimiston valmiiksi käyttämiä järjestelmiä. (Lahti & Salminen, 2014, s.35).

Nykyisellään edellä mainitut taloushallinnon järjestelmät ovat jo pitkälti vanhentuneita.

Taloushallinnon järjestelminä toimivat nykyisin pääsääntöisesti erilaiset pilvipalveluratkaisut. Seuraavissa kappaleissa tutustutaan paremmin näihin pilvipalveluihin sekä kokonaisvaltaisiin toiminnanohjausjärjestelmiin, joiden avulla yrityksen taloushallintoa voidaan hoitaa kokonaisuutena erilaisten osamodulien avulla.

SaaS-palvelut, (software as a service), ovat palveluina hankittavia sekä käytettäviä ohjelmistoja, joita palveluntarjoajat itse kehittävät sekä hallinovat. Näitä palveluita

käytetään internetin välityksellä. Palveluntuottajan tarjotessa samaa järjestelmää usealle asiakkaalle sekä hoitaessa järjestelmän päivitykset sekä kehitykset, ovat käyttö hinnat asiakkaille usein melko edullisia. Pilvipalveluiden hinnoittelu perustuu pitkälti käytössä olevien eri sovellusten määrään sekä esimerkiksi käyttäjätunnusten määrään tai tapahtumavolyymiin tai näiden yhdistelmiin. Selkeä hinnoittelu tekee yleensä muutoin hankalana ennustettavien it-palveluiden kuluista selkeämpiä. SaaS-palveluiden etuna onkin palvelun mahdollinen mitoitus kulloisenkin toiminnan tarpeisiin, toisin kuin taloushallinnon lisenssihankinnoissa, joissa hankitaan lisenssi tiettyyn ohjelmaan toimintoihin. (Lahti & Salminen, 2014, s. 40–46).

SaaS-toimintamalli alentaa ohjelmistoihin sitoutuneen pääoman määrää sekä poistaa esimerkiksi ohjelmiston vaatiman ylläpidon tarpeen ja näin vapauttaa henkilöstöresursseja yrityksen kannalta tuottavampiin tehtäviin. Palveluntarjoajan näkökulmasta SaaS-sovelluksissa on mahdollista monikäyttäjäisyys, eli se, että samaa sovellusta käyttää laaja asiakaskunta. Palveluiden käyttöaste on näin ollen korkea ja resurssit ovat tehokkaassa käytössä. (Salo, 2014, s. 99).

Kustannussäästöt saattavat toki olla isossa roolissa pilvipalveluiden kohdalla, mutta ehdottomasti merkittävimpiä sekä kiinnostavimpia elementtejä pilvipalveluissa ovat muutokset toimintatavoissa. On huomioitava, että erityisesti pitkällä ajanjaksolla pilvipalveluissa hinta saattaa olla jopa kalliimpi kuin asennettavissa lisenssipalveluissa, jotka ovat kertamaksullisia, kiinteähintaisia palveluita verrattuna pilvipalveluiden kuukausittaisiin kustannuksiin. Olennaista ei kuitenkaan ole pelkät kustannukset, vaan se, mihin pilvipalvelut pystyvät verrattuna asennettaviin työpöytäsovelluksiin.

Pilvipalveluiden etuina ovatkin esimerkiksi joustavuus, päätelaiteriippumattomuus sekä mahdollisuus mobiilikäyttöön.

Pilvipalvelut tuottavat kuitenkin myös huolia, esimerkiksi dataan liittyvät haasteet ovat yksi näistä. Yksityisyys ja tietosuojakysymykset nousevat esille käyttäjähallintaan liittyvissä näkökulmissa, turvallisen yhteyden muodostamisessa sekä käyttäjätietojen suojauksessa. (Salo, 2014, s. 102–103).

Pilvipalveluiden eduiksi on katsottava myös tietojen jakamisen sekä työtehtävien jakamisen helppous. Samaan järjestelmään on mahdollista kirjautua omilla tunnuksillaan niin yrityksen

sisällä työntekijöiden, kuin esimerkiksi yrityksen ulkopuolisten taloushallinnon toimijoiden kesken. (Helanto ym., 2013, s. 14).

2.4 Toiminnanohjausjärjestelmät

Nykyistä, automatisoitua taloushallintoa on mahdollista kutsua myös integroiduksi taloushallinnoksi. Nykyään integraatio ei koske pelkästään yrityksen omia, sisäisiä toimintoja, järjestelmiä ja työntekijöitä, vaan myös sidosryhmiä, kuten asiakkaita sekä viranomaisia. Kirjanpidon kirjausten tekeminenkin hajautuu pitkälti yrityksen prosesseihin, ei enää vain kirjanpitäjän tekemiin töihin. Kirjanpidon tapahtumien alkulähteitä löytyy esimerkiksi myynnistä sekä varastonhallinnasta ja muista yrityksen omien työntekijöiden suorittamista toimenpiteistä. Eri toimintojen järjestelmien integraatio nopeuttaa työskentelyä vähentämällä samojen tietojen syöttämistä useaan kertaan ja vähentää näin ollen myös virheitä. Parhaimmillaan integroidut toiminnanohjausjärjestelmät kattavat jo kaikki yrityksen toiminnot niin, että suurin osa kirjanpidon kirjauksista saadaan näiden integraatioiden kautta ja manuaaliseen tietojen syöttämiseen taloushallinnon eri prosesseissa ei kulu paljoa aikaa. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 42).

Toiminnanohjausjärjestelmillä, eli ERP-järjestelmillä tarkoitetaan kokonaisvaltaisia yrityksen ohjaamiseen tarkoitettuja tietojärjestelmiä. ERP-järjestelmä juontaa juurensa englannin kielen sanoista Enterprise Resource Planning, eli yritysten resurssien suunnittelu. Toiminnanohjausjärjestelmät ovat tyypillisesti integroituja, eli sen ytimessä on yksi yhteinen tietokanta, jota kaikki järjestelmän toiminnot käyttävät. Tämä mahdollistaa saman ajantasaisen tiedon käytön kaikkiin toimintoihin. Nykyisissä järjestelmissä kaikki toiminnot ovat pääsääntöisesti erilisiä moduuleita, joita voidaan ottaa käyttöön tarpeen mukaan. (Logistiikan maailma, n.d.).

ERP-järjestelmät, eli integroidut tietojärjestelmät yhdistävät yrityksen keskeiset tietovirrat. Tällaisia keskeisiä tietovirtoja ovat esimerkiksi talouteen, henkilöstöhallintoon sekä asiakkaisiin liittyvät tiedot. ERP-järjestelmät säästävät kustannuksia muun muassa siksi, että ylimääräisen tiedon varastointi ja siirtäminen eri ohjelmistojen välillä poistuu. Toiminnanohjausjärjestelmillä on ollut suuri vaikutus myös laskentatoimen tehtävissä

työskentelevien henkilöiden työnkuvaan. Liiketapahtumien kirjauksista poistuu rutiininomaisimpia tehtäviä ja muidenkin prosessien osalta kirjanpidon läpimenoaika lyhentyy. Laskentatoimen tehtävissä työskentelevät henkilöt voivat nykyisin tuoda yrityksille yhä enemmän strategista arvoa analysointi- sekä raportointitehtäviin. Laskentatoimen henkilöstöstä on nykyisin tullut suuri osa yrityksen päätöksenteossa työnteon painon siirtyessä rutiinitehtävistä taloushallinnon konsultointiin ja analysointiin. (Ikäheimo ym., 2014, s. 122–123).

3 Taloushallinnon prosessi

Taloushallinto on toiminto, joka muuntaa organisaation toimintaa taloudelliseen muotoon ja raportoi toiminnan tuloksesta. Taloushallinto koostuu erilaisesta datasta sekä muista prosesseista, joiden avulla käsitellään taloushallintoon sisään tulevia tietoja sekä tositteita. Näitä muita prosesseja toteuttavat työntekijät manuaalisesti, tietojärjestelmät automaattisesti tai molemmat yhdessä. Taloushallinnon prosessien lopputuloksena syntyy dokumentteja sekä raportointia. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s.93).

Taloushallinnolla yritys seuraa sisäisiä tapahtumiaan. Seuraamisen lisäksi taloushallinnon prosessin tarkoitus on myös raportoida näistä tapahtumista sidosryhmilleen. Näiden sidosryhmien avulla taloushallinto on mahdollista jakaa kahteen tarkoitukseen, sisäiseen ja ulkoiseen laskentatoimeen. (Lahti & Salminen, 2008, s.14).

Ulkoinen laskentatoimi tuottaa talouden informaatiota yrityksen ulkoisille sidosryhmille, esimerkiksi viranomaisille, työntekijöille, asiakkaille ja muille toimijoille ja yhteistyökumppaneille. Sisäinen laskentatoimi tuottaa informaatiota yrityksen sisäisille toimijoille, esimerkiksi johdolle päätösten tueksi. (Lahti & Salminen, 2008, s.14).

Kuva 2 Taloushallinnon prosessi. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 95).

3.1 Ostolaskuprosessi

Ostolaskuprosessi selvittää vaiheet ostotilauksesta tai ostoehdotuksesta ostolaskun maksuun. (Lahti & Salminen, 2014, s. 6)

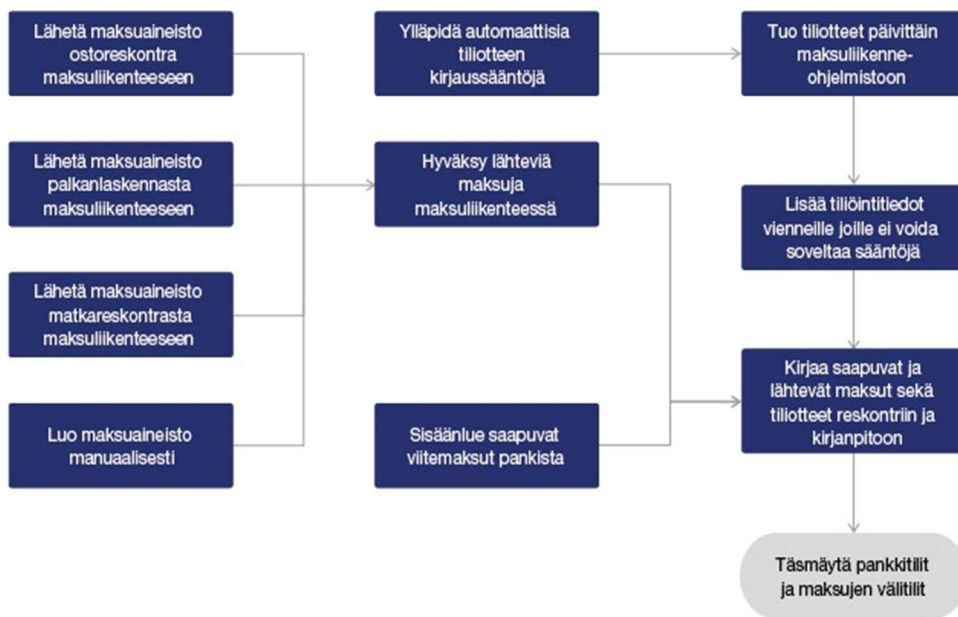
Sähköinen taloushallinto tehostaa ostolaskuprosessia. Perinteisen, yleensä postitse saapuvan, verkkopankissa maksetun ja kirjanpitäjälle toimitetun laskun sijasta laskut saadaan tulemaan sähköisenä taloushallinnon järjestelmään niin, että ne voidaan myös maksaa järjestelmästä. Näin säästytään saman laskun usealta kirjaamiselta sekä naputtelulta useaan eri paikkaan, esimerkiksi maksutietoa ei tarvitse erikseen syöttää pankin järjestelmään laskua maksaessa vaan ne siirtyvät järjestelmästä automaattisesti yhdellä napsautuksella. Sähköinen taloushallinto mahdollistaa myös laskun tiliöintien automatisointia esimerkiksi toimittajan, eli laskun lähettäjän, mukaan niin, että tapahtumat kirjautuvat tietyille tilille, josta kirjanpitäjän on sitä mahdollista myöhemmin vielä muuttaa. (Helanto ym., 2013, s. 45).

Ostolaskuprosessin digitalisoitumiseen on keskeisesti vaikuttanut esimerkiksi verkkolaskulaki. Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta astui voimaan vuoden 2019 alussa. Laki määrittelee toimijoiden velvollisuudesta ottaa vastaan sekä saada pyynnöstä sähköinen lasku toiselta elinkeinonharjoittelijalta tai hankintayksiköltä, esimerkiksi sähkölaitokselta. Lailla on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. (Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta 241/2019).

3.2 Maksuliikenne

Maksuliikenne on prosessi, joka välittää maksuja yrityksen taloushallintojärjestelmän sekä pankkien välillä ja käsittelee näitä maksutapahtumia taloushallinnon järjestelmissä.

Yrityksestä lähtevät maksut kootaan järjestelmässä yhteen ja lähetetään pankkiin, joka tekee vaadittavat toimenpiteet yrityksen pankkitilin veloituksia varten. Saapuvat maksut kerätään yhteen viitemaksu- tai tiliotetiedostoksi, jonka avulla taloushallinnon järjestelmän avoimet tapahtumat on mahdollista kuitata. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 132–133).

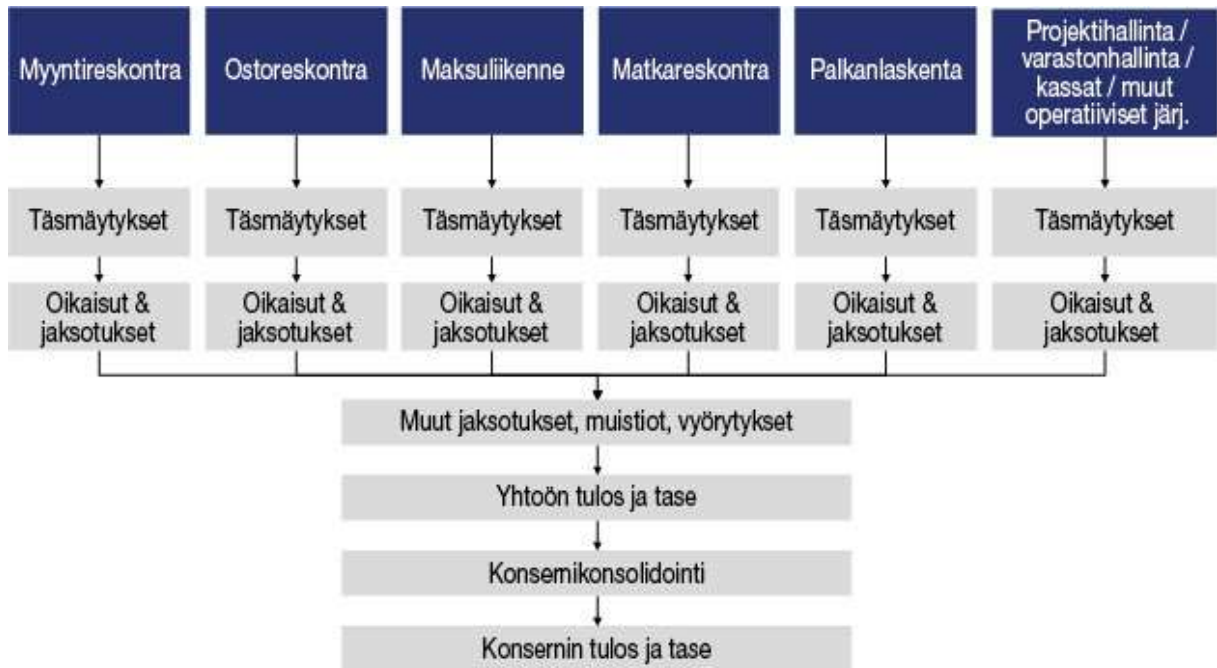

Kuva 3 Maksuliikenneprosessi. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 133).

Useissa toiminnanohjausjärjestelmissä on mahdollista luoda suora yhteys pankkien kanssa niin, että ohjelma hakee automaattisesti pankin tiliotteet järjestelmiin. Järjestelmiin haettujen tiliotteiden perusteella luodaan kirjanpito. Moderneissa toiminnanohjausjärjestelmissä on maksuliikenteen avulla mahdollista myös maksaa ostolaskuja suoraan järjestelmästä nappia painamalla tämän integraation avulla. Toiminnanohjausjärjestelmien maksuliikenteen ajatuksena on, että yrittäjät ja tilitoimistot eivät enää tarvitsisi verkkopankkia tai erillisiä pankkiohjelmia maksuliikenteen hoitamiseen, vaan kaikki suorituksen ja maksut onnistuvat järjestelmän kautta. (Fennoa, n.d.).

3.3 Pääkirjanpito

Pääkirjanpidon prosessi kokoaa tietoja muista osaprosesseista kooten sekä täsmäyttäen niitä ja luoden lopulta näiden pohjalta raportointia. Nykyisellään digitaalisessa taloushallinnossa suoraan kirjanpitoon tallennettavia tositteita on vähän, sillä valtaosa kirjauksista syntyy muiden prosessien kautta automaattisesti. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s.144)

Kuva 4 Taloushallinto pääkirjanpidon näkökulmasta (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 96)

Kirjanpidon tapahtumia voidaan kirjata sekä suorite- että maksuperusteisesti.

Suoriteperusteisen kirjaustavan mukaan tuotot sekä kulut kirjataan kirjanpitoon niiden syntymispäivän mukaisesti, esimerkiksi ostolaskut tavaran toimituspäivän mukaisesti.

Maksuperusteinen kirjanpito tuottaa kuluja silloin, kun raha lähtee yrityksen pankkitililtä ja tuottoja vastaavasti silloin, kun suoritus, esimerkiksi myyntilaskun maksu saapuu yrityksen tilille. Maksuperusteista kirjanpitoa voidaan käyttää pienemmissä yrityksissä, joissa liikevaihto on tilikaudella alle 500 000 euroa. On kuitenkin huomioitava, että rajan allittavien osakeyhtiöiden on tilinpäätöksessä oikaistava kirjanpito suoriteperusteiseksi.

(SimplBooks, 2017).

3.4 Raportointi

Raportointiprosessi muodostaa erilaisia raportteja sekä jakaa niitä. Raportointiprosessi käyttää kaikissa muissa prosesseissa olevia tietoja. Raportointiprosessi alkaa muiden osaprosessien päättymisestä. Raportointiin voidaan liittää myös toiminnan ohjaaminen ja johtaminen budjetointi sekä ennusteprosessien avulla. (Kaarlejärvi & Salminen, 2018, s. 94).

Taloushallinnon tuottamat raportit voidaan jakaa kahteen ryhmään, sisäisiin sekä ulkoisiin raportteihin. Sisäinen raportointi auttaa yrityksen johtoa päätöksenteossa ja liiketoiminnan ohjauksessa. Näillä raporteilla raportoidaan esimerkiksi myyntiä, kustannuksia sekä kannattavuutta. Sisäisen laskennan raporteilla on mahdollista seurata kustannuspaikkojen tai projektien avulla esimerkiksi tietyn toimipisteen kannattavuutta.

Ulkoinen raportointi puolestaan täyttää usein lakisääteisten raportointien tarpeen. Nämä raportit perustuvat yleisesti ottaen yrityksen kirjanpidon tileihin, kuten pää- ja päiväkirjat sekä tase ja tuloslaskelma. Ulkoisiin raportointeihin sisältyy myös viranomaisilmoitukset, kuten kuukausittainen arvonlisäveroilmoitus verohallinnolle. (Lahti & Salminen, 2008, s. 147–151).

Sähköinen taloushallinto tuo erityistä etua raportointiin. Raportointi kuukauden aikana on tasaisempaa, sillä myyntilaskut, tiliotteet sekä osto- ja kululaskut kirjautuvat järjestelmään sitä mukaa kun ne saapuvat tai tehdään asiakkaan toimesta. Liiketoiminnan kannalta tärkeät raportit saadaan tuotettua nopeasti kuukauden päätyttyä sekä liiketoiminnan kehitystä on mahdollista tarkkailla helposti myös kesken kuukauden. Perinteisen taloushallinnon paperiset tai pdf-muotoiset raportit eivät mahdollista suoraa yhteyttä tositteille. Sähköisen taloushallinnon raporteilla on yleensä mahdollisuus porautua tositteelle, eli käyttää ohjelman sisäisiä digitaalisia polkuja suoraan kaivatulle tositteelle. Aiemmin tarvittava tositemapista oli etsittävä raportilla näkyvän tositemapin numeron mukaan ohjelmasta tai tosittemapista. (Helanto ym., 2013, s. 50).

Sähköinen taloushallinto helpottaa ulkoisen raportoinnin, erityisesti viranomaisilmoitusten toimittamista. Aiemmin esimerkiksi arvonlisäveroilmoitusta varten samat tiedot oli syötettävä kirjanpidosta uudelleen verohallinnon paperiselle tai sähköiselle lomakkeelle,

mutta nykyään kirjanpidon järjestelmien integraatiot mahdollistavat näiden tietojen lähettämisen suoraan järjestelmästä vastaanottavalle taholle. (Helanto ym., 2013, s. 51).

3.5 Erityispiirteet rakennusalan yritysten kirjanpidossa

Työn keskiössä olevan ohjelmiston ollessa kehitetty juuri rakennusalalle, on syytä tutustua paremmin rakennusalan erityisiin taloushallinnon vaatimuksiin. Opinnäytetyön teoriaosuudessa keskitytään ja tutustutaan erityisesti niihin rakennusalan kirjanpidollisiin erityispiirteisiin, joihin tämän opinnäytetyön keskiössä olevassa toiminnanohjausjärjestelmässä on toteutettu ratkaisuja, ja jotka tulevat esille toimeksiantajalle tuotetussa ohjeessa.

Rakennusala eroaa jonkin verran muusta elinkeinotoiminnasta, rakennusalalla työt ovat pääsääntöisesti suuria sekä arvoltaan että pitkäkestoisia. Näissä töissä käytetään usein myös monia eri aliorakoitsijoita. Rakennusalalla on näiden alan erikoispiirteiden lisäksi myös monia omia erityislainsäädäntöjään, jotka vaikuttavat alalla toimiviin yrityksiin. (Lahti & Viljaranta, 2013, s.5).

3.5.1 Projektit

Rakennusalan yleisenä käytäntönä on, että myynnin katteita seurataan työmaakohtaisesti. Työmaiden kannattavuuksien sekä esimerkiksi projektikohtaisen kannustepalkkauksen edellytys on, että kirjanpidossa järjestetään työmaakohtaista kulujen ja tuottojen seurantaa. (Lahti & Viljaranta, 2013, s.11).

Useat rakennusalan yrityksen käyttävät seurantajärjestelmiä, joilla näitä kustannuksia seurataan. Nämä tiedot seurantajärjestelmä saa kirjanpidosta, jossa tositteen yhteen kirjataan kirjanpidon tilin lisäksi tieto työmaasta. Tällainen seurantajärjestelmä tuottaa kohteista seurantatietoja, joita voidaan verrata kohteen kustannusarvioon ja arvioida projektien valmiusasteista. (Lahti & Viljaranta, 2013, s.12).

Adminet toiminnanohjausjärjestelmässä projektiseuranta on sisäänrakennettu osa toiminnanohjausjärjestelmää. Tämä tekee projektien seurannasta reaaliaikaista sekä helppoa, tietoja ei tarvitse syöttää useaan kertaan eri ohjelmistoihin, vaan sama tieto siirtyy nyt automaattisesti ohjelmiston sisällä esimerkiksi ostolaskulta tai muilta taloushallinnon osista. (Admicom n.d.c.).

3.5.2 Rakentamispalvelun käännetty arvonlisäverovelvollisuus

Verohallinto aloitti vuonna 2008 raksa-valvontahankkeen harmaan talouden torjunnaksi sekä kilpailuneutraliteetin lisäämiseksi rakennusalle. Projektissa kävi esimerkiksi ilmi, että pitkät aliurakointiketjut ovat yleisiä ja pitkien aliurakointiketjujen aikana on mahdollista, että aliurakoitsija jättää myynnin arvonlisäveron maksamatta. (Auranen & Tannila, 2011, s. 11).

Käännetyssä arvonlisäverovelvollisuudessa verovelvollinen on palvelun myyjän sijasta ostaja. Suomessa rakennusalan käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta sovelletaan, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät: palvelu on rakentamispalvelua tai työvoiman vuokrausta tätä varten sekä ostaja on elinkeinonharjoittaja joka toiminnassaan muutoin kuin satunnaisesti myy rakentamispalvelua tai vuokraa työvoimaa rakentamispalvelun myyntiä varten. (Verohallinto, 2020).

Rakentamispalvelua on arvonlisäverolain mukaan kiinteistöön kohdistuva rakennus- ja korjaustyö sekä sen yhteydessä asennetun tavaran luovuttaminen sekä näiden töiden suunnittelu, valvonta ja muu niihin verrattava palvelu. (Arvonlisäverolaki 1501/1993 § 35).

Käännettyä verovelvollisuutta ei voida soveltaa, mikäli rakentamispalvelua myydään yksityishenkilölle tai jos kyseessä on ainoastaan tavaroiden myynti. Yleisten laskumerkintävaatimusten lisäksi rakentamispalvelua myydessään myyjän on merkittävä laskulle ostajan arvonlisäverotunniste sekä tieto siitä, että ostaja on verovelvollinen ja tämän verovelvollisuuden perusta viittaamalla esimerkiksi arvonlisäverolain kahdeksanteen pykälään. (Eklund & Hakonen, 2018, s. 110).

3.5.3 Tulon kirjaaminen tuotoksi valmiusasteen perusteella

Kirjanpidossa tulot kirjataan pääsääntöisesti tuotoksi sille hetkelle, kun suorite luovutetaan asiakkaalle. Pitkäkestoiset, rahallisesti suuret sekä mahdollisesti tilikausien yli jatkuvat suoritukset vaikeuttavat talouden seurantaan sekä tilinpäätösten vertailukelpoisuutta.

(Valueframe, n.d.)

Kirjanpitolaki määrittää tulon kirjaamisesta tuotoksi valmiusasteen perusteella. Pitkän valmistusajan vaativasta suoritteesta syntyvä tulo voidaan kirjata tuotoksi valmiusasteen perusteella. (Kirjanpitolaki 1997/1336 §5).

Tätä valmiusasteen perusteella tuotoksi kirjaamista kutustaan osatuloutukseksi.

Osatuloutuksessa rakentamistyötä tuloutetaan sen valmiusasteen mukaan. Tämä on vaihtoehtoinen tuloutustapa luovutusperusteiselle tuloutukselle, jossa tuloutus tapahtuu suoritteiden luovutushetkellä. (Lahti & Viljaranta, 2013, s. 191).

Osatuloutusmenettely kerryttää tulosta ja liikevaihtoa tasaisemmin ja toiminnan volyymin sekä tuloksen kehityksen arviointi on helpompaa kuin silloin, kun tuloutus tapahtuu luovutusperusteisesti. Tämä erityisesti silloin, kun toiminta muodostuu harvemmista, suuremmista projekteista. (Lahti & Viljaranta, 2013, s. 192)

Adminet-toiminnanohjausjärjestelmässä näitä kustannusten valmiusasteen mukaisia oikaisuja, eli osatuloutuksia, voidaan käsitellä kolmen eri mallin avulla. Nämä kolme mallia on selvitetty myös toimeksiantajayritykselle tehdyssä sisäisessä ohjeistuksessa. Alla olevassa kuvassa on esitelty nämä kolme mallia sekä havainnollistettu mallien erilaisia tulosvaikutuksia kuvaamalla, kuinka eri mallit vaikuttavat tulokseen samalla aikavälillä.

Kuva 5 Osatuloutus. (Admicom, n.d.c.).

Luovutusperusteinen malli ei osatulouta projekteja. Tässä mallissa keskeneräisellä projektilla ei ole tulosvaikutusta, vaan menot sekä kulut kirjaantuvat projektin luovutushetkellä. (Admicom, n.d.b).

Laskutusperusteinen sekä kustannusperusteinen malli kerryttää tulosta tasaisesti projektien etenemisen mukaan. Ohjelma laskee sinne syötettyjen budjettien avulla valmiusasteen, johon verraten ohjelma kirjaa tuloslaskelmalle kulujen ja tuottojen oikaisuja niin, että projekti pysyy jatkuvasti tässä budjetin mukaisessa valmiusasteessa. (Admicom, n.d.b).

Laskutus- sekä kustannusperusteisen mallin ero toisiinsa on tapa laskea valmiusaste. Laskutusperusteisessa mallissa prosentuaalinen valmiusaste lasketaan laskutuksen suhteessa budjetoituun liikevaihtoon. Kustannusperusteisessa mallissa puolestaan prosentuaalinen valmiusaste lasketaan toteutuneiden kulujen suhteessa budjetoituihin kuluihin. (Admicom, n.d.b).

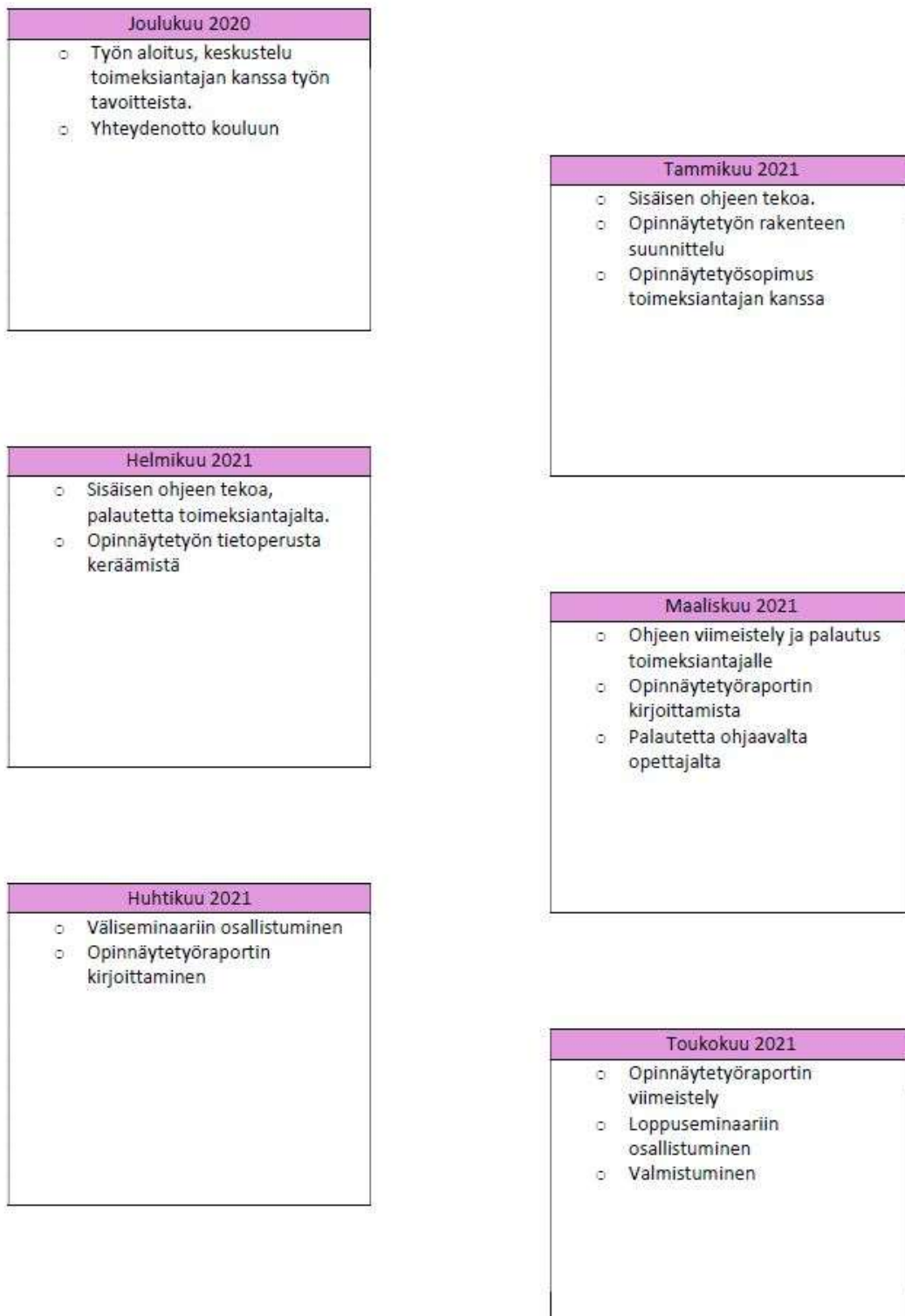
4 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessi oli mielenkiintoinen ja kokonaisvaltainen oppimiskokemus.

Keskeisessä roolissa opinnäytetyöprosessissa oli toimeksiantajayrityksen työntekijöiden ammattitaito sisäisen ohjeen luomisprosessissa sekä ohjaavan opettajan kyky löytää opinnäytetyöraportista kehitettävää. Opinnäytetyöprosessi kehitti mahdollisuuksia koota sekä yhdistellä tietoja eri lähteistä ja luoda niistä yhtenäistä, ammattitaitoa kehittävää tekstiä.

Opinnäytetyö pysyi koko suunnitelma- ja toteutusvaiheen ajan alun suunnitelman mukaisena. Alun perin toimeksiantajan kanssa pohdittu toimeksianto oli selkeä, ja sen ympärille oli helppo lähteä rakentamaan opinnäytetyötä. Työ sekä raportin tietoperusta oli helppo muovata selkeän ja tarpeeksi suppean aiheen ympärille niin, että se tuki myös asian oppimista sillä hahmotettavana oli selkeä ja kompakti kokonaisuus taloushallinnon ohjelmistoista sekä rakennusyritysten kirjanpidollisista erikoistarpeista.

Oheisessa kuvassa on koottu opinnäytetyöprosessin keskeisiä vaiheita kuukausikohtaisesti. Kuvaa seuraa tarkempi selvitys prosessin sisällöstä sekä sen vaiheista.

Kuva 6 Opinnäytetyöprosessi

Prosessi on aloitettu joulukuussa 2020 keskustelulla toimeksiantajayrityksen kanssa. Toimeksiantajayrityksessä ohjelman käyttö on aloitettu jo kesällä 2020, ja mukana olo prosessin alkuvaiheesta asti on mahdollistanut vankan pohjan toimeksiannon toteutukselle sekä myös tarpeen tunnistamiselle. Ohjelman käyttöönoton alkuvaiheilla oli jo selvää, että tulevaisuutta varten ohjelma tarvitsee selkeän sisäisen ohjeistuksen, jonka avulla on mahdollista esitellä matalalla kynnyksellä ohjelma muille yrityksen työntekijöille, jotka eivät vielä tunne kyseistä ohjelmistoa. Lisäksi oli tarve varmistaa, että ohjelman tuleva käyttöönotto sujuisi mahdollisimman sujuvasti ja luoda ohje niin, että ohjeeseen voisi tarpeen vaatiessa myös käytön yhteydessä palata.

Prosessi lähti liikkeelle sisäisen ohjeistuksen teolla tammikuussa 2021. Ohjeistuksessa on käytetty apuna yrityksen jo ohjelmistoa käyttävän työntekijän apua sekä mielipiteitä. Itse ohjeistuksen tekoprosessi oli monipuolinen katsaus järjestelmän toimintaperiaatteisiin. Ohjeen tekoa helpotti mahdollisuus tutustua ohjelmaan päivittäisessä käytössä ja asiakasyrityksen tarpeet toivat uusia näkökulmia ohjeen sisältöön.

Opinnäytetyön varsinaisen raportoinnin tietoperustan kerääminen alkoi ohjeen teon aikana tammikuussa 2021. Tietoperustan keruu ohjeen teon yhteydessä tuki ohjeen tehtävää ja tietoperustaan perehtyminen auttoi ymmärtämään myös tilatun toimeksiannon toteutusta. Toimeksianto sekä raportin tietoperusta tukevatkin toisiaan käytännössä erinomaisesti. Tietoperustan keräämisessä esille nousi tiedon luotettavuus. Erityisesti sähköisen taloushallinnon ja taloushallinnon automaation puolesta tiedonhankinta tuntui paikoitellen haastavalta. Ala on ollut suuressa murroksessa, ja usein jo muutaman vuoden takainen tieto on vanhentunutta. Tiedonhaussa esille tuli myös usein mainonnan varjolla tuotettua tietoa, jonka luotettavuutta on syytä tarkistella kriittisesti: onko tämän tarkoitus todella informoida, vai myydä.

Sisäisen ohjeistuksen valmistuttua maaliskuussa, oli aika koota kerätty tietoperusta yhteen varsinaisen raportin muodossa. Opinnäytetyöraportin kirjoittaminen lähti liikkeelle melko hitaasti työkiireistä johtuen. Sisäinen ohje saatiin kuitenkin viimeisteltyä sekä palautettua maaliskuussa toimeksiantajalle ennalta määritellyn aikataulun mukaisesti.

Väliseminaari toi huhtikuussa monia uusia ja mielenkiintoisia huomioita itse opinnäytetyöraporttiin. Näiden selkeiden ja hyvien ohjeiden avulla opinnäytetyöraportin työstäminen eteenpäin oli helppoa ja opinnäytetyön teoriaosuuteen saatiinkin huomattavasti lisää sisältöä.

Opinnäytetyön viimeistely sekä valmistumisprosessi aloitettiin heti toukokuun alussa. Opinnäytetyö oli saanut huhtikuun aikana laajan tietoperustan, jonka lopulliseen muotoon saattaminen oli nopeaa.

Toukokuussa 2021 loppuseminaariosallistuminen ja seminaariesityksestä saatu palaute varmistivat opinnäytetyöprosessin hyvän onnistumisen. Palaute oli positiivista ja työstä on mahdollista nähdä ammatillisen kehityksen kasvua sekä uusia oivalluksia alan toiminnasta ja muutoksesta. Opinnäytetyön palautus tapahtui toukokuussa viimeistelyjen jälkeen.

4.1 Ohjeen sisällysluettelo

Ohje toteutettiin toiminnanohjausjärjestelmä Adminetiin. Adminet on Admicom Finland Oy:n, perustettu vuonna 2004, luoma toiminnanohjausjärjestelmä erityisesti talotekniikan-, rakentamisen sekä teollisuuden aloille. Ohjelma on pitkälti automatisoitu niin, että siinä on huomioitu erityisesti näiden alojen kirjanpidolliset erityistarpeet esimerkiksi osatuloutuksen muodossa. Admicom Finland Oy tarjoaa myös tilitoimisto- sekä liiketoiminnan kehittämisen palveluita. (Admicom, n.d.a).

Ohjelman automatiikka hoitaa yrittäjän sekä kirjanpitäjän puolesta useita rutiinikirjauksia. Ohjelmiston automatiikka pitää myös huolen siitä, että tilausten ja töiden seuranta on mahdollista reaaliajassa yrityksen johdolle. Ohjelmassa on esimerkiksi pitkälle viety automatisaatio ostolaskujen kanssa. Ne sekä saapuvat järjestelmään, että tiliöityvät sekä menevät hyväksytyään maksuun automaattisesti. (Admicom, n.d.c).

Oheisessa kuvassa esitelty toimeksiantajalle tuotettu sisäisen ohjeen sisällysluettelo. Sisällysluettelo on rakennettu niin, että sen kappaleet ovat tiiviitä ja vastaavat helposti ja nopeasti mahdollisiin ongelmiin tai kysymyksiin. Ohjeeseen on lisätty myös kuvia

toiminnanohjausjärjestelmästä, jotta sen kaikkien toiminnallisuuksien sekä toimintojen hahmottaminen olisi mahdollisimman helppoa.

Ohje vastaa selkeisiin kysymyksiin erilaisista spesifeistä korjaus- sekä ongelmatilanteista sekä kuvaa ohjelman toiminnallisuuksia. Ohje tuo esille Adminetin käyttämiä erilaisia toimintamalleja.

Ohjeessa on huomioitu myös projekteja, budjetteja sekä automaattisesti järjestelmän luomia valmiusasteen mukaisia oikaisuja, joita taloushallinnon työntekijöiden ei varsinaisesti itse tarvitse tehdä, mutta joiden toiminnan ja toiminnallisuuksien ymmärtäminen on tärkeää oikean kuvan antavan kirjanpidon tuottamiseksi.

Sisällys

1	Adminetista	1
1.1	Automatisaatio.....	2
1.2	Tilit	2
1.3	Kirjausten ajoitus.....	3
1.4	Selvittelytilit	3
1.5	Jaksotustyökalu	4
1.6	Tositteet	4
2	Ostolaskut.....	5
2.1	Ostolaskujen tiliöinti	5
2.2	Ongelmatilanteita	6
2.2.1	Puuttuvan kohteen lisääminen ostolaskulle.....	7
3	Reskontrat	7
4	Maksupäätte	8
4.1	Osamaksuvelat	9
5	Tiliotetiliöinti	9
6	Kirjanpito	10
6.1	Kirjanpitäjän ruutu	10
6.2	Kirjausten korjaaminen	11
6.3	Muistiotositteet	11
7	Raportit.....	12
8	Projektit	14
8.1	Budjetit.....	14
8.2	Varastonhallinta	14
8.2.1	Koodittomat tuotteet	15
8.2.2	Inventaari	15
9	Kustannusten VA-oikaisu	16
9.1	Laskutusperusteinen malli	16
9.2	Kustannusperusteinen malli.....	16
9.3	Luovutusperusteinen malli.....	16

Kuva 7 Sisäisen ohjeen sisällysluettelo. Jaakkola, 2021

4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisen opinnäytetyön ajatus on tavoitella ammatillisesta näkökulmasta käytännön toiminnan ohjeistamista tai toiminnan järjeistämistä. Alasta riippuen toiminnallinen opinnäytetyö voi olla ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje tai opastus, esimerkiksi perehdyttämisoas. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla myös esimerkiksi jonkin tapahtuman suunnitteleminen. Alasta riippuen toteutusmuoto voi olla jokin kirja, ohje, kotisivut tai vaikkapa näyttely. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tärkeää on, että valitun käytännön toteutuksen lisäksi se raportoidaan. (Vilka & Airaksinen, 2003, s. 9). Tässä opinnäytetyössä luotiin toimeksiantajayritykselle sisäinen ohjeistus uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön.

Opinnäytetyön aiheen valinnassa tärkeää on, että aihe on tekijälleen motivoiva. Aiheen on tämän lisäksi kuitenkin oltava myös niin ajankohtainen, että mahdollinen toimeksiantaja on siitä myös kiinnostunut. Opinnäytetyöprosessin alussa on hyvä lisäksi selvittää, millaisia vastaavia töitä alalta löytyy jo. Toiminnallisessa opinnäytetyössäkin on luotava alalle jotakin uutta. Lisäksi huomioitavaa on kohderyhmän oikea kartoittaminen, jotta lopullinen tuote tai tuotos osataan kohdistaa oikein. (Vilka & Airaksinen, 2003, s. 26-27). Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoprosessia toimeksiantajayrityksessä seuranneena aihe oli mielenkiintoinen ja motivoiva, koin myös itse saaneeni apua työntekooni sekä sisäisestä ohjeesta, että sen tekoprosessista. Opinnäytetyön teoriaosuudessa keskityttiin taloushallinnon sähköistymiseen sekä digitalisoitumiseen. Teoriaosuudessa tutkittiin taloushallinnossa ohjenkin kannalta keskeisiä taloushallinnon prosesseja sekä digitalisaation ja sähköistymisen vaikutuksia näihin. Keskeisessä roolissa oleva toiminnanohjausjärjestelmä oli suunniteltu erityisesti rakennusalalle, joten opinnäytetyön teoriaosuudessa tutustuttiin myös alan alakohtaisiin erikoisuuksiin.

Toteutetun tuotteen lisäksi opinnäytetyön ajatuksena on osoittaa tekijän kyky yhdistää ammatilliset teoreettiset tiedot käytäntöön. Tarkoitus on kyetä pohtimaan alan teorioiden sekä käsitteiden avulla käytännön ratkaisuja sekä kehittää alan ammattitaitoa.

Toiminnallisissa opinnäytetyöissä teoreettiseksi näkökulmaksi riittää jokin alan käsite sekä sen määrittely. Toiminnallista opinnäytetyötä ei ole aina mahdollista toteuttaa koko teorian

näkökulmasta, vaan teoriaa on mahdollista rajata joihinkin työn keskeisiin käsitteisiin. (Vilka & Airaksinen, 2003, s. 42-43).

5 Johtopäätökset

Opinnäytetyöprosessi eteni täysipäiväisen työn ohessa, tämä toi osaltaan haasteita ajankäyttöön, mutta myös tukea opinnäytetyöprosessiin, erityisesti sisäisen ohjeen kirjoittamisen osalta. Toiminnanohjausjärjestelmän päivittäinen käyttö toi ohjeeseen uusia näkökulmia ja uusien asioiden eteen tullessa niihin oli helppo etsiä vastaus sekä tallentaa se ylös. Sisäisestä ohjeesta onkin saatu varsin käytännönläheinen tällä toimintatavalla. Toimeksiantajan palaute on ollut positiivista. Ohjeen on koettu olevan selkeä ja sen avulla on ollut mahdollista päästä uuden toiminnanohjausjärjestelmän toiminnallisuuksiin sekä yritykselle uusiin toimintatapoihin sisälle.

Sisäisen ohjeen rakennus toi erityisesti itselle varmuutta toimia uuden toiminnanohjausjärjestelmän kanssa. Opinnäytetyöprojekti opetti valtavasti, erityisesti kyvystä hahmottaa olennaisia osia erilaisissa ohjeprojekteissa sekä tutustutti taloushallinnon sähköisyyden ja toimintatapojen taustoihin. Selkeä sisäinen ohjeistus mahdollistaa sen, että kysymyksiin on helppo palata myös tulevaisuudessa. Ohjeen avulla työntekijöiden aika ei toivottavasti enää kulu ohjelman toiminnallisuuksien miettimiseen, vaan voidaan keskittyä siihen, johon modernit toiminnanohjausjärjestelmät laskentatoimea ohjaavatkin: parempaan asiakaspalveluun sekä konsultointiin manuaalisten kirjausten sijaan.

Itse opinnäytetyötä kirjoittaessa haasteena oli tietoperusta kerääminen. Käsiteltävä aihe, digitaalinen taloushallinto sekä siihen liittyvät järjestelmät sekä toiminnallisuudet ovat nousseet todella nopeasti nykyiseen tasoonsa. Tietoa aiheesta löytyy helposti ja useasta paikasta, mutta varsinaisen, luotettavan teoriatiedon löytäminen tuntui hankalammalta. Erityisesti toiminnanohjaus- sekä kirjanpitojärjestelmistä tietoa etsiessä vastaan tuli ohjelmistotalojen ja -toimijoiden omia informaatioita, jotka sisälsivät toki paljon asiaa, mutta kriittisemmin tarkasteltuna myös paljon mainontaa ohjelman toiminnallisuuksista, joita ei voinut pitää tarpeeksi luotettavana lähteenä opinnäytetyön teoriaosuuteen.

Aiheesta löytyi onneksi myös hyvin painettuja lähteitä sekä muita viranomaislähteitä sekä alalla luotettavina pidettyjä tietolähteitä, kuten tilisanomien artikkeleita. Oli erityisen mielenkiintoista huomata painetuista lähteistä alan digitalisoitumisen sekä taloushallinnon sähköistymisen, tähän liittyvän lainsäädännön sekä ohjelmistojen kehitys. Lähteissä saatettiin esimerkiksi kertoa, kuinka vain harvat suuryritykset käyttävät verkkolaskutusta. Nykyisellään suurin osa laskuista on verkkolaskuja.

Opinnäytetyö on auttanut huomiomaan alan nopean kehityksen. Vuonna 2021 alalle valmistuvana digitalisaatio, integroidut toiminnanohjausjärjestelmät sekä verkkolaskutus tuntuu olevan tavallinen asia, mutta opinnäytetyön tietoperustaa kerätessä oli helppo huomata, kuinka tuoreen asian kanssa vielä toimimme.

Lähteet

Admicom Finland Oy. (n.d.a). *Admicom Yrityksenä*. Haettu 14.3.2021 osoitteesta

<https://www.admicom.fi/yritys/#tietoa-meista>

Admicom Finland Oy. (n.d.c.). *Adminetin automatiikka*. Haettu 14.5.2021 osoitteesta

<https://www.admicom.fi/adminetin-automatiikka/>

Admicom Finland Oy. (n.d.b). *Osatuloutus helpottaa urakoitsijan päätöksentekoa*. Haettu

3.5.2021 osoitteesta <https://www.admicom.fi/blogi/osatuloutus-helpottaa-urakoitsijan-paatoksentekoa/>

Admicom Finland Oy. (n.d.c.). *Projektiseuranta*. Haettu 23.5.2021 osoitteesta

<https://www.admicom.fi/palvelukokonaisuus/ohjelmistopalvelut/projektit/projektinvalvonta/#litterointi-rakennusala>

Auranen, K. & Tannila, E. (2011). *Käännetty arvonlisävero*. Helsingin Kamari Oy/Helsingin seudun kauppakamari.

Arvonlisäverolaki 1501/1993. Haettu 24.4.2021 osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501#O1L4P31>

Eklund, I. & Hakonen, M. (2018). *Kirjanpidon taitajaksi*. Sanoma Pro.

Fennoa. (n.d.) *Suora yhteys pankkeihin*. Haettu 21.5.2021 osoitteesta

<https://www.fennoa.com/pankki-ja-maksuliikenne/>

Fredman, J. (2017). *Taloushallinnon automatisaatio*. Haettu 15.3.2021 osoitteesta

<https://tilisanomat.fi/teknologia/taloushallinnon-automatio>

Haapavuori, T. (2020). *Ohjelmistorobotiikan hyödyntäminen taloushallinnon prosesseissa*.

<https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/teknologia-ja-ohjelmistot/ohjelmistorobotti-hyodyntaminen-tilitoimiston-prosesseissa>

Helanto, L., Kaisaniemi, T., Koskinen, K., Kuntola, K. & Siivola, M. (2013). *Taloushallinto Nyt. Tilitoimistoammattilaisen opas sähköiseen taloushallintoon*. ProCountor International Oy

Hyypiä, M., Jalonen, S., Mäkikangas, P., Sampela, A. & Varanka, P. (2017) *Digitalous: opas sähköisen taloushallinnon käyttöönottajille*. Turun ammattikorkeakoulu.

Ikäheimo, S., Laitinen, E., Laitinen, T. & Puttonen, V. (2014). *Yrityksen taloushallinto tänään*. Vaasan Yritysinformaatio Oy.

Jaakkola, V. (2021). Ohje toiminnanohjausjärjestelmä Adminetiin. Sisäinen ohje toimeksiantajayritykselle, Meisenet Oy.

Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. (2018) *Älykäs taloushallinto – Automaation aika*. Alma Talent Oy.

Kirjanpitolaki 1997/1336. Haettu 14.3.2021 osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Lahti, L. & Viljaranta J. (2013). *Rakennusyrityksen kirjanpito ja tilinpäätös*. Suomen Rakennusmedia Oy.

Lahti, S. & Salminen, T. (2014). *Digitaalinen taloushallinto*. Sanoma Pro.

Lahti, S. & Salminen, T. (2008). *Kohti digitaalista taloushallintoa*. Sanoma Pro.

Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta 241/2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190241>

Logistiikan maailma. (n.d.). *Toiminnanohjausjärjestelmä*. Haettu 13.4.2021 osoitteesta
<https://www.logistiikanmaailma.fi/logistiikka/ohjausjarjestelmat/toiminnanohjausjarjestelma/>

Salo, I. (2014). *Big data & Pilvipalvelut*. Docendo Oy.

Similä, P. (2019). *Yritykset haluavat sähköistä taloushallinnon palvelua*. Haettu 15.3.2021 osoitteesta <https://tilisanomat.fi/kolumnit/kumppanikolumni/yritykset-haluavat-sahkoista-taloushallinnon-palvelua>

SimplBooks, (2017). *Suoriteperusteinen- ja maksuperusteinen kirjanpito – mitä ne tarkoittavat ja kumpi valita?* Haettu 26.4.2021 osoitteesta <https://www.simplbooks.fi/2017/09/suoriteperusteinen-ja-maksuperusteinen-kirjanpito-mita-ne-tarκοittaa-ja-kumpi-valita/>

Valueframe. (n.d.). *Osatuloutus*. Haettu 15.3.2021 osoitteesta <https://support.valueframe.fi/hc/fi/articles/360022214873-Osatuloutus>

Verohallinto. (2020). *Rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus*. Haettu 8.3.2021 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48625/rakennusalan-k%C3%A4nnetty-arvonlis%C3%A4verovelvollisuus/>

Verohallinto. (n.d.). *Sähköisten palveluiden kehitys*. Haettu 21.4.2021 osoitteesta <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/kehittaja/S%C3%A4hk%C3%B6isten-palveluiden-kehitys/>

Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Liite 1: Aineistonhallintasuunnitelma

Opinnäytetyössä on tarkoitus kerätä havainnointiaineistoa, esimerkiksi aiempia tutkimuksia tai tuotoksia opinnäytetyön aiheista sekä mahdollisesti opinnäytetyöhön liitettäviä kuvia opinnäytetyön kohdeohjelmistosta. Aiempia tutkimuksia hyödynnettäessä on tarkoitus noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä ja huolehtia oikeaoppisista viittaustavoista sekä lähteiden merkitsemisestä. Mahdollisesti itse otettavia kuvia ottaessa huolehditaan siitä, että kuvissa ei ole näkyvissä esimerkiksi mahdollisia asiakas- tai muita tietoja. Opinnäytetyössä voidaan hyödyntää myös työyhteisössä tehtävää haastattelua. Opinnäytetyössä ei käsitellä henkilötietoja tai muita arkaluonteisia tietoja ja mahdollinen haastatteluaineisto tullaan käsittelemään anonyymina.

Opinnäytetyöprosessin aikana aineistoa säilytetään koulun OneDrivessä, sekä työpaikan sisäisessä pilvipalvelussa varmuuskopioituna. Aineistoa on mahdollista päästä käsittelemään vain opinnäytetyön tekijän tunnuksilla.

Opinnäytetyön valmistuttua mahdollinen keskeneräinen aineisto tullaan hävittämään.

Opinnäytetyöprosessin tuotoksena valmistuva sisäinen ohjeistus tullaan tallentamaan työpaikan sisäisesti ja se on työyhteisön käytettävissä prosessin jälkeenkin.

Itse opinnäytetyö tullaan tallentamaan Theseus-tietokantaan.

